

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА,
методичні вказівки та індивідуальні завдання
до вивчення дисципліни «Облік і аудит інвестиційної та
інноваційної діяльності» для студентів спеціальності
071 – облік і оподаткування (магістерський рівень)**

Друкується за Планом видань навчальної та методичної літератури,
затвердженим Вченою радою НМетАУ
Протокол № 1 від 27.01.2017

Дніпро НМетАУ 2017

УДК 657 (07)

Робоча програма, методичні вказівки та індивідуальні завдання до вивчення дисципліни «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності» для студентів спеціальності 071 – облік і оподаткування (магістерський рівень)/ Укл.: І.М. Ізвєкова, Н.П. Потрус. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 33 с.

Наведені загальні методичні вказівки до вивчення дисципліни «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності»; література, що рекомендується для поглибленого вивчення дисципліни; робоча програма та пояснення для опанування матеріалу з окремих тем дисципліни; контрольні завдання та методичні вказівки щодо їх виконання.

Призначена для студентів спеціальності 071 – облік і оподаткування (магістерський рівень) заочної форми навчання.

Укладачі: І.М. Ізвєкова, канд. екон. наук, доц.
Н.П. Потрус, ст. викладач

Відповідальний за випуск В.Д. Зелікман, канд. техн. наук, доц.

Рецензент К.Ф. Ковальчук, д-р екон. наук, проф. (НМетАУ)

Підписано до друку 06.04.2017. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский. Облік.-вид. арк. 1,94. Умов. друк. арк. 1,91. Тираж 100 пр. Замовлення № 69.

Національна металургійна академія України
49600, м. Дніпро-5, пр. Гагаріна 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ

ВСТУП

У сучасних умовах господарювання управлінському персоналу підприємств для прийняття економічно обґрунтованих рішень і попередження виникнення ризиків при здійсненні інвестиційної та інноваційної діяльності суб'єкта господарювання необхідно використовувати надійну, повну та об'єктивну інформацію щодо господарських процесів та явищ, пов'язаних зі здійсненням інвестиційної та інноваційної діяльності. Основним джерелом одержання такої інформації на підприємстві є чітко побудована система бухгалтерського обліку. Крім того, достовірність та повнота інформації забезпечується своєчасним та належним проведенням аудиторських перевірок.

Для формування у майбутніх обліковців системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємствах, а також для оволодіння базовими теоретичними знаннями та набуття практичних навичок проведення аудиту інвестиційної та інноваційної діяльності суб'єктів господарювання студентам спеціальності 071 – облік і оподаткування викладається дисципліна «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності». Зміст даної дисципліни базується на знаннях, отриманих студентом при опануванні таких дисциплін, як «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік I» та «Аудит».

У результаті вивчення цієї дисципліни студент повинен усвідомити теоретичні засади здійснення обліку та функціонування аудиту інвестиційної та інноваційної діяльності; опанувати методичні засади ведення обліку господарських процесів, пов'язаних зі здійсненням інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві; дослідити особливості організації та планування аудиторської перевірки щодо інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства.

Дисципліна «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності» складається за змістом із трьох частин. У першій та другій частині дисципліни розглядаються загальні теоретичні питання та методичні засади відповідно обліку інвестиційної діяльності та обліку інноваційної діяльності. Третя частина присвячена теоретико-прикладним питанням проведення аудиту та оформленню робочих й підсумкових документів аудитора щодо інвестиційної та інноваційної діяльності.

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Відповідно до навчального плану дисципліна «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності» викладається для магістрів спеціальності 071 – облік і оподаткування.

У навчальному процесі підготовки магістрів спеціальності 071 – облік і оподаткування дисципліна «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності» займає важливе значення, бо вона закладає базові теоретичні знання та дозволяє набути практичні навички зі здійснення обліку і проведення аудиту інвестиційної та інноваційної діяльності.

За навчальним планом підготовки магістрів спеціальності 071 – облік і оподаткування загальний обсяг дисципліни «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності» складає 90 академічних годин, розподіл яких за видами занять для студентів заочної форми навчання наведений в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Розподіл навчальних годин по дисципліні «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності» за видами занять для студентів спеціальності 071 – облік і оподаткування заочної форми навчання
(витяг з навчального плану)

Спеціальність	Усього годин	Аудиторні				Самостійна робота	Види контролю
		всього	лекції	лабораторні роботи	практичні заняття		
071	90	24	12	4	8	66	Контрольна робота, залік

Робоча навчальна програма з дисципліни «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності» з вказівкою тем, що вивчаються, наведена в розділі 3 даних методичних вказівок.

Запорукою успішного оволодіння дисципліною є самостійна робота над підручниками, навчальними посібниками та нормативно-правовими актами. Самостійну роботу потрібно вести систематично, за певним планом, складеним самим студентом.

Вивчати теми рекомендується в наступній послідовності:

- ознайомлення зі змістом теми за робочою програмою;
- вивчення відповідного розділу підручників і навчальних посібників, а також нормативно-правових актів, які регулюють питання даної теми;
- конспектування матеріалу, що вивчається;
- виконання індивідуального завдання.

Індивідуальні завдання для самостійної роботи та методичні вказівки щодо їх виконання наведені у розділі 4 даних методичних вказівок.

Індивідуальне завдання повинно бути виконане і оформлене студентом відповідно до встановлених правил [25]. Контрольні роботи повинні бути зареєстровані в деканаті заочного факультету та на кафедрі обліку і аудиту.

По всіх незрозумілих питаннях студенти можуть одержати консультацію у викладачів кафедри. Після отримання перевіреної контрольної роботи від викладача необхідно врахувати всі виказані ним зауваження та внести необхідні виправлення.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

При вивченні дисципліни потрібно ознайомитися з законами, законодавчими актами і нормативними матеріалами з різних питань, що регламентують бухгалтерський облік, фінансову звітність та аудиторську діяльність в Україні, постійно стежити за змінами, доповненнями і новими положеннями, що друкуються в офіційній періодиці.

Нижче наводяться законодавча і нормативна база, підручники і навчальні посібники та ін., необхідні і достатні для вивчення дисципліни.

1. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змін. та доп.
// <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73, зі змін. та доп.
// <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628 // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6-19, 21-35 зі змін. та доп. // http://www.balance.ua/ua./sai/sprav_info/psbu/.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII «Про інвестиційну діяльність» // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
7. Закон України від 04.07.2002 № 40-IV «Про інноваційну діяльність» // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
8. Рекомендації парламентських слухань на тему «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації» // Постанова Верховної Ради України від 27.06.07 № 1244-V // http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=46687cat_id=46617.
9. Крупка Я. Д. Облік інвестиційно-інноваційної діяльності: навч. посіб. / Я. Д. Крупка, С. В. Питель, І. В. Мельничук. – Тернопіль: КРОК, 2013. – 246 с.
10. Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: навч. посіб. / О. М. Скібіцький. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 408 с.
11. Волошин І. Основні аспекти обліку інновацій у здійсненні операційної діяльності підприємств / І. Волошин // Економічний аналіз: зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. – 2010. – № 6. – С. 200-205.
12. Мельничук І. В. Оцінка та облік інноваційних проектів та програм, які капіталізуються / І. В. Мельничук // Облік і фінанси АПК. – 2011. – № 2. – С. 31-36.
13. Закон України від 22.04.1993 № 3125-XII «Про аудиторську діяльність» зі змін. та доп. // <http://zakon4.gov.ua/laws/show/3125-12>.
14. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Частина 1 та 2. Видання 2013 р. // <http://apu.com.ua/msa?layout=edit&id=783>.
15. Шпанковська Н.Г. Аудит. Розділ 1. Основні категорії аудиту / Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2003. – 48 с.

16. Шпанковська Н.Г. Аудит. Розділ 2. Практичний аудит: Опорний конспект лекцій / Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2004. – 36 с.
17. Белуха Н.Т. Аудит: Учебник / Н.Т. Белуха. – К.: Знання, КОО, 2000. – 769 с.
18. Бутинець Ф.Ф. Аудит / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: Рута, 2002. – 672 с.
19. Кулаковська Л.П. Основи аудиту / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Пича. – Львів: Новий світ, 2002. – 504 с.
20. Аналіз та аудит інноваційної діяльності машинобудівних підприємств Запорізької області // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2001. - № 4. – Т.1. – С. 207-214.
21. Пилюгина А.В. Инновационный аудит предприятий: новые пути развития с использованием новых технологий (немецкий опыт) // Менеджмент инновационных процессов: материалы стажировки / Под ред. Е.И. Лобачевой – М.: Издательство МГТУ им. И.Э. Баумана, 2009. – 396 с.
22. Никифорова Е.В. Отдельные методологические аспекты инновационного внутреннего аудита / Е.В. Никифорова, Е.Б. Вокина // Вектор науки ТГУ. Серия «Экономика и управление». – 2012. – № 1(8). – С. 82-86.
23. Черномордов Л.И. Составляющие инновационного аудита / Л.И. Черномордов // Культура народов Причерноморья. – 2009. – № 172. – С. 33-37.
24. Литунова М.А. Инновационный аудит как фактор дальнейшего развития экономики / М.А. Литунова // Транспортное дело России. – 2009. – № 6. – С. 98-99.
25. Організація виконання кваліфікаційних робіт у Національній металургійній академії України: Навч. посібник / В.П. Іващенко, А.К. Тараканов, А.М. Должанський та ін. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. – 73 с.

3. РОБОЧА ПРОГРАМА І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ТЕМАХ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. *Складові інвестиційної діяльності підприємства як об'єкти обліку*
Поняття інвестиційної діяльності як об'єкту обліку. Складові
інвестиційної діяльності та особливості відображення господарських
операцій, пов'язаних із здійсненням інвестиційної діяльності, в обліку
підприємства.

У даній темі розглядаються поняття інвестиційної діяльності, її складові та особливості відображення в обліку операцій, пов'язаних із здійсненням інвестиційної діяльності. Для усвідомлення сутності основних наукових категорій дисципліни необхідно проаналізувати хронологію розвитку та становлення таких понять, як «інвестиції» та «інвестиційна діяльність». Слід звернути увагу на те, що інвестиції можна трактувати як вкладення грошових, матеріальних та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою одержання прибутку або досягнення інших вигод, а інвестиційна діяльність визначається як невід'ємна складова господарської діяльності підприємства та представляє собою сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій.

Необхідно встановити, які цінності згідно із законодавством можуть виступати формами інвестування, хто такий інвестор та що собою представляє процес інвестування на підприємстві. Слід відзначити, що інвестиційний процес на підприємстві складається з певної кількості інвестиційних проектів та програм, тому потрібно дослідити етапи їх реалізації в умовах підприємства. Також необхідно встановити зв'язки між такими категоріями як об'єкт та суб'єкт інвестиційної діяльності.

Для того, щоб уявити особливості відображення господарських операцій, пов'язаних із здійсненням інвестиційної діяльності, в обліку підприємства, необхідно ознайомитися з класифікацією інвестицій в системі обліку й звітності. Крім того, необхідно усвідомити основні завдання обліку інвестиційної діяльності.

Література: [1-3,6,8,9,10].

Тема 2. Облік витрат інвестиційної діяльності підприємства

Поняття витрат інвестиційної діяльності, їх склад, особливості обліку та відображення у формах фінансової звітності.

Для усвідомлення поняття витрат інвестиційної діяльності необхідно дослідити сутність категорії «витрати» та склад витрат, пов'язаних із здійсненням інвестиційної діяльності. У даній темі також розглядаються методичні підходи щодо оцінки інвестиційних витрат, а саме – методи оцінки капітальних та фінансових інвестицій на момент придбання та на дату балансу.

До складу витрат інвестиційної діяльності включаються витрати, які виникають під час звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані безпосередньо з виробництвом та/або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг). До таких витрат належать:

- собівартість реалізованих фінансових інвестицій (балансова вартість та витрати, пов'язані з реалізацією фінансових інвестицій);
- собівартість реалізованих необоротних активів (залишкова та витрати, пов'язані з реалізацією необоротних активів);
- собівартість реалізованих майнових комплексів;
- втрати від неопераційних курсових різниць;
- сума уцінки необоротних активів і фінансових інвестицій;
- витрати на ліквідацію необоротних активів (розбирання, демонтаж тощо);
- залишкова вартість ліквідованих (списаних) необоротних активів;
- інші витрати звичайної діяльності.

Крім того, в ході інвестиційної діяльності підприємство може зазнавати втрати від участі у капіталі, облік яких ведеться за методом участі у капіталі.

Слід звернути увагу на первинні документи, якими підтверджується виникнення витрат інвестиційної діяльності, дослідити на яких рахунках та субрахунках бухгалтерського обліку відображається інформація про інвестиційні витрати та в яких формах фінансової звітності ця інформація узагальнюється.

Література: [1,4,5,8,9].

Тема 3. Облік доходів і результатів від інвестиційної діяльності підприємства

Поняття доходів від інвестиційної діяльності, їх склад, особливості обліку та відображення у формах фінансової звітності. Поняття результатів від інвестиційної діяльності, їх склад, особливості обліку та відображення у формах фінансової звітності.

Важливим питанням обліку інвестиційної діяльності є усвідомлення особливостей ведення обліку доходів і результатів від інвестиційної діяльності. Для цього студентам необхідно згадати визначення економічної категорії «дохід», усвідомити сутність поняття «дохід від інвестиційної діяльності» та визначитися зі складом цих доходів.

До доходів від інвестиційної діяльності відносять наступні:

- дохід від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів;
- дохід від неопераційних курсових різниць;
- дохід від безоплатно отриманих необоротних активів;
- інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Крім того, до складу доходів інвестиційної діяльності доцільно відносити доходи, отримані від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі, а також доходи у вигляді дивідендів, відсотків та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі).

Після вивчення цієї теми студент повинен знати, на яких рахунках ведеться облік доходів інвестиційної діяльності, яким чином відбувається їх визнання та списання, а також відстежити в які форми бухгалтерської звітності переноситься інформація щодо доходів інвестиційної діяльності.

Результати від інвестиційної діяльності формуються шляхом списання на відповідні рахунки обліку витрат та доходів від інвестиційної діяльності. Якщо доходи перевищують витрати від інвестиційної діяльності, то підприємство отримує прибуток від даного виду діяльності, якщо ж навпаки витрати перевищують доходи – формується збиток від інвестиційної діяльності.

Студентам необхідно усвідомити, на якому рахунку бухгалтерського обліку відображаються результати від інвестиційної діяльності та в яких

формах фінансової звітності узагальнюється інформація про них.

Література: [1,4,5,8,9,10].

Тема 4. Складові інноваційної діяльності підприємства як об'єкти обліку

Поняття інноваційної діяльності як об'єкту обліку. Складові інноваційного процесу та особливості відображення господарських операцій, пов'язаних із здійснення інноваційної діяльності, в обліку підприємства.

Слід відмітити важливість розгляду питань обліку інноваційної діяльності, оскільки в сучасних умовах господарювання саме інновації стають ключовим фактором розвитку для більшості підприємств.

При вивченні даної теми необхідно дослідити трансформації в розумінні сутності поняття «інновація» та усвідомити, що під інноваціями слід розуміти новостворені (застосовані) і (або) удосконалені конкурентоздатні технології, продукцію або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, які істотно поліпшують структуру й якість виробництва та (або) соціальної сфери. Для більш глибокого усвідомлення сутності інновацій важливо дослідити їх класифікацію за видами.

Інноваційна діяльність згідно з загальноприйнятою класифікацією не виділяється в окремий вид діяльності суб'єктів господарювання, а розглядається як одна з форм інвестиційної діяльності та здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво та соціальну сферу.

Інноваційна діяльність складається з окремих інноваційних процесів, проектів та програм, етапи реалізації яких необхідно дослідити при вивченні цього питання. Різноманітність інвестиційної діяльності обумовлює виникнення великої кількості об'єктів інноваційної сфери, а отже й об'єктів обліку. Це позначається на системі бухгалтерського обліку інновацій, обумовлюючи багатовекторність облікових процедур.

При вивченні особливостей відображення господарських операцій, пов'язаних із здійснення інноваційної діяльності, в обліку підприємства слід звернути увагу на методичні підходи до оцінки інновацій та інформаційне забезпечення інноваційних проектів та програм.

Література: [1-3,7-10].

Тема 5. Облік витрат інноваційної діяльності підприємства

Поняття витрат інноваційної діяльності, їх склад, особливості обліку та відображення у формах фінансової звітності.

При вивченні цієї теми необхідно усвідомити, що розуміють під терміном «витрати інноваційної діяльності», а також дослідити методи, які застосовують для оцінки цих витрат.

Слід зазначити, що вибір методу оцінки інноваційних витрат залежить від наступних чинників: складу й порядку фінансування інноваційних проектів; послідовності списання інноваційних витрат на поточні витрати операційної діяльності; інноваційної інфраструктури підприємства.

У свою чергу, склад витрат інноваційної діяльності залежить від способу надходження та введення у виробництво інновацій. Тому студентам необхідно дослідити вплив напрямків інноваційної діяльності на порядок оцінки та обліку інноваційних витрат. Крім того, етапи інноваційного процесу виступають центрами формування витрат, що потім переносяться або на результати звітного періоду, або на собівартість виготовленої продукції.

Слід звернути увагу на відображення в обліку та списання інноваційних витрат капітального характеру, а саме: витрат на підготовку, виготовлення та освоєння нової техніки й витрат на впровадження науково-технічних досліджень. Також необхідно розглянути, яким чином в обліку відображаються витрати, пов'язані з підготовкою та освоєнням нової продукції, а також з винахідницькою діяльністю. Потрібно усвідомити, на яких рахунках бухгалтерського обліку накопичуються витрати інноваційної діяльності та яким чином вони відображаються у формах фінансової звітності.

Література: [1,4,5,8,9,11,12].

Тема 6. Облік доходів і результатів від інноваційної діяльності підприємства

Поняття доходів та результатів від інноваційної діяльності, їх склад, особливості обліку та відображення у формах фінансової звітності.

У даній темі слід розглянути питання щодо обліку доходів та результатів від інноваційної діяльності, а також особливості їх відображення у формах фінансової звітності. Треба визначити зміст понять «доходи від інноваційної

діяльності» та «результати від інноваційної діяльності», усвідомити їх склад та особливості відображення в обліку.

Слід відзначити, що одним з основних недоліків існуючої системи обліку є те, що сьогодні не існує єдиної системи реєстрів обліку та бухгалтерських рахунків для окремого відображення доходів та результатів від інноваційної діяльності. Доходи від інноваційної діяльності відображаються на рахунках без їх відокремлення від всіх інших доходів підприємства. Така сама проблема виникає й при відображенні результатів від інноваційної діяльності, які не відокремлюються на рахунках обліку, а відображаються у складі результатів від іншої діяльності підприємства. Тому для усунення даного недоліку підприємствам слід відкривати аналітичні рахунки для відокремлення інформації щодо доходів та результатів від інноваційної діяльності.

Література: [1,4,8,9,11,12].

Тема 7. Основні аспекти проведення аудиту інвестиційної діяльності

Особливості аудиту інвестиційної діяльності. Основні етапи та аудиторські процедури перевірки інвестиційної діяльності підприємства.

Для розуміння терміну «аудит інвестиційної діяльності» необхідно проаналізувати сутність таких понять, як «аудит» та «інвестиційна діяльність». Виходячи з дослідження цих понять, аудит інвестиційної діяльності можна розглядати як процес збирання незалежним аудитором правдивої та своєчасної інформації про інвестиційну діяльність підприємства з метою оцінки повноти та достовірності її відображення в обліку, визначення її відповідності обраній інвестиційній політиці та надання компетентного висновку зацікавленим особам.

Для більш глибокого усвідомлення особливостей аудиту інвестиційної діяльності необхідно визначитися з такими поняттями, як об'єкти та суб'єкти аудиту інвестиційної діяльності. Так, об'єктами аудиту можуть бути інвестиційна діяльність в цілому або окремі інвестиційні проекти та програми, а суб'єктом аудиту, як правило, виступають або зовнішні незалежні експерти (незалежні аудитори та аудиторські фірми), або внутрішні експерти (працівники підприємства, які входять до служби внутрішнього аудиту).

Для усвідомлення послідовності проведення аудиту інвестиційної діяльності необхідно, насамперед, визначитися з метою та завданнями аудиту.

Метою аудиту інвестицій є надання зацікавленим користувачам повної, правдивої та своєчасної інформації про обсяги, спрямованість та ефективність інвестицій підприємства.

Для визначення послідовності проведення аудиту інвестиційної діяльності доцільно на підставі поставленої мети перевірки сформувані її завдання, встановити предметну область та склад аудиторських процедур.

Література: [13,15-19].

Тема 8. Основні аспекти проведення аудиту інноваційної діяльності

Організаційний, технологічний та економічний аспекти аудиту інноваційної діяльності.

Після вивчення цієї теми студент повинен усвідомити всі аспекти аудиторської перевірки інноваційної діяльності, а саме: організаційний, технологічний та економічний.

Досліджуючи організаційний аспект аудиту інноваційної діяльності, слід звернути увагу на існування організаційних основ здійснення інноваційної діяльності на підприємстві, встановлення відповідності сформованої системи управління інноваційними процесами, програмами та проектами вимогам, які обумовлені їх складністю. Крім того, доцільно виявити фінансові, економічні та технічні можливості підприємства щодо здійснення інноваційної діяльності.

Також студент повинен уявити, що технологічний аспект аудиту інноваційної діяльності передбачає перевірку дотримання технологічних вимог при виготовленні інноваційного продукту чи розробці інноваційного проекту, а також виявлення фактів порушення встановлених норм технічної документації на кожній стадії інноваційного процесу.

Слід відзначити важливість ще одного аспекту аудиту інноваційної діяльності – економічного, який за сучасних умов господарювання передбачає: здійснення оцінки існуючої системи внутрішнього контролю витрат інноваційної діяльності, перевірку правильності їх відображення в обліку, встановлення джерел фінансування інноваційних процесів та перевірку правильності їх використання, оцінку ефективності інноваційних заходів, а також виявлення відповідності відображення господарських операцій, пов'язаних із здійсненням інноваційної діяльності, в обліку підприємства вимогам його облікової політики. Крім того, економічний аспект аудиту

інноваційної діяльності включає оцінку достовірності відображення операцій щодо інноваційної діяльності у фінансовій звітності підприємства.

Література: [20-24].

Тема 9. Документування аудиту інвестиційної та інноваційної діяльності
Особливості складання робочих документів аудитора при здійсненні перевірки інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства. Підсумкові документи аудитора при здійсненні перевірки інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства.

Міжнародні стандарти аудиту передбачають складання робочих і підсумкових документів і регламентують форму, склад і зміст аудиторських висновків.

Необхідно усвідомити, що робочі документи – це матеріальний об’єкт, що містить у зафіксованому вигляді інформацію, отриману аудитором в ході перевірки, а також відповідні висновки, зроблені під час аудиту. Робочі документи повинні містити всю інформацію щодо інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства, яку аудитор визнає важливою для правильного виконання перевірки і яка повинна підтвердити представлені висновки. Після вивчення даної теми студент повинен добре орієнтуватися у видах робочих документів (лист-зобов’язання, робочий план і програма аудиторської перевірки, журнал групування і систематизації результатів аудиту та ін.), знати їх призначення, зміст і порядок оформлення та вміти їх складати. Крім того, потрібно дослідити склад, види та особливості складання аудиторських досьє, в яких аудитор зберігає отримані та складені в ході перевірки робочі документи.

Підсумковим документом аудитора при здійсненні перевірки інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства є аудиторський висновок. Слід уявити, що аудиторський висновок розрахований на широке коло користувачів і його суттєві елементи визначаються міжнародними стандартами аудиту, а також міжнародною і національною практикою. Таким чином, дуже важливо навчитися правильно складати стандартний аудиторський висновок і орієнтуватися в його структурі, видах, засвоїти їх особливості, переваги, недоліки та шляхи їх усунення, а також області використання.

Окрім аудиторського висновку, на заключному етапі аудиту складається такий підсумковий документ, як аудиторський звіт, який містить узагальнення результатів проведеної перевірки з роз'ясненням виявлених порушень, відхилень та помилок, з детальним їх описом та поясненнями. Студентові необхідно усвідомити важливість та трудомісткість складання даного документа, його зміст та структуру.

Література: [14,15,17-19].

Тема 10. Оцінка ефективності заходів інноваційного характеру

Визначення ефективності заходів із впровадження нової техніки.

Визначення ефективності заходів із освоєння нових видів продукції.

При вивченні даної теми необхідно здобути навички щодо визначення ефективності заходів інноваційного характеру, а саме із впровадження нової техніки та освоєння нових видів продукції. Студенту слід усвідомити, що під ефективністю заходів інноваційного характеру розуміють співвідношення між величиною ефекту від вкладання коштів та інноваційними витратами.

Оцінку ефективності заходів інноваційного характеру з позиції підприємства необхідно здійснювати, виходячи з: економічної ефективності, яка відображається у рівні прибутковості інноваційного продукту, ступені оптимізації витрат на його здійснення, підвищенні інвестиційної привабливості підприємства; науково-технічної ефективності, що характеризує ступінь раціоналізації виробництва, підвищення техніко-економічних показників, ступінь підвищення якості продукції; соціальної ефективності, котра відображає вплив інновації на умови праці працівників підприємства, зростання її продуктивності.

Необхідно усвідомити сутність та область застосування показників, що використовуються для оцінки ефективності заходів інноваційного характеру, та опанувати методику їх розрахунку.

Література: [9,10,20].

4. ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

З дисципліни «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності» в I семестрі передбачено виконання контрольної роботи, що дозволить сформуванню у студентів практичні навички ведення бухгалтерського обліку інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві, а також надання відповідних аудиторських послуг.

4.1. Вибір варіанта

Завдання до виконання контрольної роботи складається з двох частин: перша частина – завдання щодо відображення в обліку ситуацій, пов'язаних з інвестиційною та інноваційною діяльністю, друга частина – завдання щодо планування аудиторської перевірки відповідного елементу обліку інвестиційної та інноваційної діяльності.

При виконанні першої частини роботи вибір варіанта студентом проводиться відповідно до двох останніх цифр номеру його залікової книжки. Наприклад, якщо номер залікової книжки студента Іванова І.В. складає 190481, то номер варіанта контрольної роботи - №81.

При виконанні другої частини роботи вибір варіанта студентом також проводиться відповідно до двох останніх цифр номеру його залікової книжки. Однак, якщо дві останні цифри номера залікової книжки студента знаходяться в межах 51-99, то варіант визначається за формулою

$$V = MN - 50, \quad (4.1)$$

де V – номер варіанта завдання;

MN – дві останні цифри номера залікової книжки студента.

Наприклад, номер залікової книжки студента 135879, то приймається варіант 29 ($79-50=29$). Якщо дві останні цифри номера залікової книжки студента «00», то приймається варіант 50.

4.2. Вихідні дані

Базові вихідні дані для всіх варіантів завдань надані у таблицях 4.1-4.2.

Завдання 1. В таблиці 1 наведені вихідні дані для виконання завдань щодо відображення в обліку ситуацій, пов'язаних з інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві, а саме – відображення в обліку фінансових інвестицій за амортизованою собівартістю та за методом участі в капіталі.

Таблиця 4.1

Вихідні дані для виконання завдань щодо відображення в обліку ситуацій, пов'язаних з інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві

Но- мер варі- анта	Завдання 1.1			Завдання 1.2			Завдання 1.3			
	номі- нальна вартість обліга- ції, грн	ціна прид- бання обліга- ції, грн	фіксо- вана ставка відсот- ка, %	номі- нальна вартість обліга- ції, грн	ціна прид- бання обліга- ції, грн	фіксо- вана ставка відсот- ка, %	статут- ний капітал підпри- ємства Б, грн	статут- ний капітал підпри- ємства В, грн	розмір інвестиції під- приємства А в статутний капітал, грн	
									підпри- ємства Б	підпри- ємства В
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	10000	9000	10,00	575000	590000	18,00	8000	2000	1600	800
2	12000	10500	11,00	563500	584100	17,50	9000	3500	1710	1365
3	14000	12000	12,00	552230	578259	17,00	10000	5000	1800	1900
4	16000	13500	13,00	541185	572476	16,50	11000	6500	1870	2405
5	18000	15000	14,00	530362	566752	16,00	12000	8000	1920	2880
6	20000	16500	15,00	519754	561084	15,50	13000	9500	1950	3325
7	22000	18000	16,00	509359	555473	15,00	14000	11000	1960	3740
8	24000	19500	17,00	499172	549919	14,50	15000	12500	1950	4125
9	26000	21000	18,00	489189	544419	14,00	16000	14000	2240	4480
10	28000	22500	17,00	479405	538975	13,50	17000	15500	2550	4805
11	30000	24000	16,00	469817	533585	13,00	18000	17000	2880	5100
12	32000	25500	15,00	460421	528250	12,50	19000	18500	3230	5365
13	34000	27000	14,00	451212	522967	12,00	20000	20000	3600	5600
14	36000	28500	13,00	442188	517737	11,50	21000	21500	3990	5805
15	38000	30000	12,00	433344	512560	11,00	22000	23000	4400	5980
16	40000	31500	11,00	424677	507434	10,50	23000	24500	4830	6615
17	42000	33000	10,00	416184	502360	10,00	24000	26000	5280	7280
18	44000	34500	11,00	407860	497336	11,00	25000	27500	5750	7975
19	46000	36000	12,00	399703	492363	12,00	26000	29000	5720	8700
20	48000	37500	13,00	391709	487439	13,00	27000	30500	5670	9455
21	50000	39000	14,00	383875	482565	14,00	28000	32000	5600	10240
22	52000	40500	15,00	376197	477739	15,00	29000	33500	5510	11055
23	54000	42000	16,00	368673	472962	16,00	30000	35000	5400	11900
24	56000	43500	17,00	361300	468232	17,00	31000	36500	5270	12775
25	58000	45000	18,00	354074	463550	18,00	32000	38000	5120	13680

Продовження таблиці 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
26	60000	46500	19,00	346992	458915	17,50	33000	39500	4950	14615
27	62000	48000	18,00	340052	454325	17,00	34000	41000	4760	15580
28	64000	49500	17,00	333251	449782	16,50	35000	42500	4550	16575
29	66000	51000	16,00	326586	445284	16,00	36000	44000	4320	17600
30	68000	52500	15,00	320055	440832	15,50	37000	45500	4810	18655
31	70000	54000	14,00	313653	436423	15,00	38000	47000	5320	19740
32	72000	55500	13,00	307380	432059	14,50	39000	48500	5850	20855
33	74000	57000	12,00	310454	427738	14,00	40000	50000	6400	22000
34	76000	58500	11,00	313559	423461	13,50	41000	51500	6970	23175
35	78000	60000	10,00	316694	419226	13,00	42000	53000	7560	24380
36	80000	61500	9,00	319861	415034	12,50	43000	54500	8170	25615
37	82000	63000	10,00	323060	410884	12,00	44000	56000	8800	26880
38	84000	64500	11,00	326291	406775	11,50	45000	57500	9450	27025
39	86000	66000	12,00	329553	402707	11,00	46000	59000	10120	27140
40	88000	67500	13,00	332849	398680	10,50	47000	60500	10810	27225
41	90000	69000	14,00	336177	394693	10,00	48000	62000	11520	27280
42	92000	70500	15,00	339539	390746	9,50	49000	63500	11270	27305
43	94000	72000	16,00	342935	386839	10,50	50000	65000	11000	27300
44	96000	73500	17,00	346364	382971	11,50	51000	66500	10710	27265
45	98000	75000	18,00	349828	379141	12,50	52000	68000	10400	27200
46	100000	76500	17,00	353326	375349	13,50	53000	69500	10070	27105
47	102000	78000	16,00	346259	371596	14,50	54000	71000	9720	26980
48	104000	79500	15,00	339334	367880	15,50	55000	72500	9350	26825
49	106000	81000	14,00	332547	364201	16,50	56000	74000	8960	26640
50	108000	82500	13,00	325897	360559	17,50	57000	75500	8550	26425
51	110000	84000	12,00	319379	356954	18,50	58000	77000	8120	26180
52	112000	85500	11,00	312991	353384	18,00	59000	78500	7670	25905
53	114000	87000	10,00	306731	349850	17,50	60000	80000	7200	25600
54	116000	88500	11,00	300597	346352	17,00	61000	81500	7930	25265
55	118000	90000	12,00	294585	342888	16,50	62000	83000	8680	24900
56	120000	91500	13,00	288693	339459	16,00	63000	84500	9450	24505
57	122000	93000	14,00	282919	336065	15,50	64000	86000	10240	24080
58	124000	94500	15,00	277261	332704	15,00	65000	87500	11050	23625
59	126000	96000	16,00	271715	329377	14,50	66000	89000	11880	24920
60	128000	97500	17,00	266281	326083	14,00	67000	90500	12730	26245
61	130000	99000	16,00	260956	322822	13,50	68000	92000	13600	27600
62	132000	100500	15,00	255736	319594	13,00	69000	93500	14490	28985
63	134000	102000	14,00	250622	316398	12,50	70000	95000	15400	30400
64	136000	103500	13,00	245609	313234	12,00	71000	96500	16330	31845
65	138000	105000	12,00	240697	310102	11,50	72000	98000	15840	33320
66	140000	106500	11,00	235883	307001	11,00	73000	99500	15330	34825
67	142000	108000	10,00	231165	303931	11,50	74000	101000	14800	36360
68	144000	109500	12,00	233477	300892	12,00	75000	102500	14250	37925
69	146000	111000	14,00	235812	297883	12,50	76000	104000	13680	39520
70	148000	112500	16,00	238170	294904	13,00	77000	105500	13090	41145
71	150000	114000	18,00	240552	291955	13,50	78000	107000	12480	42800
72	152000	115500	20,00	242957	289035	14,00	79000	108500	11850	44485
73	154000	117000	19,00	245387	286145	14,50	80000	110000	11200	46200

Продовження таблиці 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
74	156000	118500	18,00	247841	283283	15,00	81000	111500	10530	47945
75	158000	120000	17,00	250319	280451	15,50	82000	113000	9840	49720
76	160000	121500	16,00	252822	277646	16,00	83000	114500	10790	51525
77	162000	123000	15,00	255351	274870	16,50	84000	116000	11760	53360
78	164000	124500	14,00	257904	272121	17,00	85000	117500	12750	55225
79	166000	126000	13,00	255325	269400	17,50	86000	119000	13760	54740
80	168000	127500	12,00	252772	266706	18,00	87000	120500	14790	54225
81	170000	129000	11,00	250244	264039	18,50	88000	122000	15840	53680
82	172000	130500	10,00	247742	261398	19,00	89000	123500	16910	53105
83	174000	132000	11,00	245264	258784	19,50	90000	125000	18000	52500
84	176000	133500	12,00	242812	256196	20,00	91000	126500	19110	51865
85	178000	135000	13,00	240383	253635	19,50	92000	128000	20240	51200
86	180000	136500	14,00	237980	251098	19,00	93000	129500	21390	50505
87	182000	138000	15,00	235600	248587	18,50	94000	131000	20680	49780
88	184000	139500	16,00	233244	246101	18,00	95000	132500	19950	49025
89	186000	141000	17,00	230911	243640	17,50	96000	134000	19200	48240
90	188000	142500	18,00	226293	241204	17,00	97000	135500	18430	47425
91	190000	144000	19,00	221767	238792	16,50	98000	137000	17640	46580
92	192000	145500	17,00	217332	236404	16,00	99000	138500	16830	45705
93	194000	147000	15,00	212985	234040	15,50	100000	140000	16000	44800
94	196000	148500	13,00	208726	231700	15,00	101000	141500	15150	43865
95	198000	150000	11,00	204551	229383	14,50	102000	143000	14280	42900
96	200000	151500	9,00	200460	227089	14,00	103000	144500	13390	41905
97	202000	153000	11,00	196451	224818	13,50	104000	146000	12480	40880
98	204000	154500	13,00	192522	222570	13,00	105000	147500	13650	39825
99	206000	156000	15,00	188671	220344	12,50	106000	149000	14840	38740
100	208000	157500	17,00	184898	218140	12,00	107000	150500	16050	67725

Завдання 1.1. Відображення в обліку фінансових інвестицій в облігації, що придбані з дисконтом, які обліковуються за амортизованою собівартістю.

2 січня 2016 р. підприємство «ТРК» придбало облігації відповідної номінальної вартості з встановленою річною ставкою з метою їх утримання до погашення. Ціна придбання, як й усі інші вихідні дані, наведена у таблиці 4.1. Облігації були випущені строком на чотири роки. Виплата відсотка здійснюється щорічно наприкінці року.

Відобразити цю ситуацію в обліку, а саме:

- визначити суму дисконту, з яким придбано облігації;
- розрахувати ефективну ставку відсотка;
- провести розрахунок амортизації дисконту за інвестиціями в облігації;
- скласти кореспонденцію рахунків щодо відображення в обліку інвестицій в облігації, придбані з дисконтом, з моменту їх придбання до моменту їх погашення.

Завдання 1.2. Відображення в обліку фінансових інвестицій в облігації, що придбані з премією, які обліковуються за амортизованою собівартістю.

2 січня 2016 р. те ж саме підприємство «ТРК» придбало облігації відповідної номінальної вартості з встановленою річною ставкою з метою їх утримання до погашення. Ціна придбання, як й всі інші вихідні дані, наведена у таблиці 4.1. Облігації були випущені строком на три роки. Виплата відсотка здійснюється щорічно наприкінці року.

Відобразити цю ситуацію в обліку, а саме:

- визначити суму премії, з якою придбано облігації;
- розрахувати ефективну ставку відсотка;
- провести розрахунок амортизації премії за інвестиціями в облігації;
- скласти кореспонденцію рахунків щодо відображення в обліку інвестицій в облігації, придбані з премією, з моменту їх придбання до моменту їх погашення.

Завдання 1.3. Відображення в обліку фінансових інвестицій за методом участі в капіталі

Підприємство А (інвестор) є одним з засновників двох підприємств – Б і В. До обох підприємств інвестор вніс відповідно суми коштів. Розмір інвестицій підприємства А в зазначені підприємства, а також розміри їх статутних капіталів наведені в таблиці 4.1. За цими вихідними даними необхідно визначити, яка з двох інвестицій буде обліковуватися за методом участі у капіталі. Крім того, необхідно відобразити в обліку підприємства А операції з придбання та утримання інвестицій саме в це підприємство, якщо:

- чистий прибуток, який отримав об'єкт інвестування у звітному році, складає 15% від його статутного капіталу;
- дивіденди, оголошені та сплачені об'єктом інвестування за звітний період, становлять 30% чистого прибутку;
- відрахування з суми чистого прибутку до резервного капіталу дорівнюють 5% чистого прибутку.

Завдання 2. Планування аудиторської перевірки відповідного елемента обліку інвестиційної та інноваційної діяльності

За вихідними даними, наведеними в таблиці 4.2, студенту необхідно виконати завдання щодо планування аудиторської перевірки відповідного елемента обліку інвестиційної та інноваційної діяльності.

Таблиця 4.2

Вихідні дані для виконання завдань щодо планування аудиторської перевірки відповідного елемента обліку інвестиційної та інноваційної діяльності

Номер варіанта	Тема аудиторської перевірки
1	2
1	Планування аудиту капітального будівництва, що здійснюється господарським способом
2	Планування аудиту капітального будівництва, що здійснюється підрядним способом
3	Планування аудиту придбаних основних засобів
4	Планування аудиту виготовлених основних засобів
5	Планування аудиту придбаних інших необоротних матеріальних активів
6	Планування аудиту виготовлених інших необоротних матеріальних активів
7	Планування аудиту придбаних нематеріальних активів
8	Планування аудиту створених нематеріальних активів
9	Планування аудиту витрат на модернізацію об'єктів необоротних активів
10	Планування аудиту витрат на поліпшення об'єктів необоротних активів
11	Планування аудиту реалізації необоротних активів, що є об'єктами капітального інвестування
12	Планування аудиту списання та ліквідації необоротних активів, які є об'єктами капітального інвестування
13	Планування аудиту безоплатної передачі іншим особам необоротних активів, які є об'єктами капітального інвестування
14	Планування аудиту передачі необоротних активів, які є об'єктами капітального інвестування, до статутного капіталу інших підприємств
15	Планування аудиту списання необоротних активів внаслідок нестач та зменшення їх корисності
16	Планування аудиту придбаних поточних фінансових інвестицій
17	Планування аудиту реалізованих поточних фінансових інвестицій
18	Планування аудиту довгострокових фінансових інвестицій у спільну діяльність
19	Планування аудиту довгострокових фінансових інвестицій у дочірні підприємства
20	Планування аудиту довгострокових фінансових інвестицій у асоційовані підприємства
21	Планування аудиту довгострокових фінансових інвестицій у діяльність непов'язаних сторін

Продовження таблиці 4.2

1	2
22	Планування аудиту довгострокових фінансових інвестицій, що обліковуються за амортизованою собівартістю
23	Планування аудиту довгострокових фінансових інвестицій, що обліковуються за методом участі у капіталі
24	Планування аудиту придбання цінних паперів
25	Планування аудиту придбання інших фінансових інструментів
26	Планування аудиту придбаних довгострокових фінансових інвестицій
27	Планування аудиту реалізованих довгострокових фінансових інвестицій
28	Планування аудиту переоцінки об'єктів капітальних інвестицій
29	Планування аудиту переоцінки об'єктів фінансових інвестицій
30	Планування аудиту доходів інвестиційної діяльності
31	Планування аудиту витрат інвестиційної діяльності
32	Планування аудиту витрат майбутніх періодів, пов'язаних з інноваційною діяльністю
33	Планування аудиту доходів майбутніх періодів, пов'язаних з інноваційною діяльністю
34	Планування аудиту витрат на дослідження та розробки
35	Планування аудиту витрат на виробництво інноваційної продукції
36	Планування аудиту доходів інноваційної діяльності
37	Планування аудиту витрат інноваційної діяльності
38	Планування аудиту результатів інвестиційної діяльності
39	Планування аудиту результатів інноваційної діяльності
40	Планування аудиту джерел фінансування інноваційної діяльності
41	Планування аудиту нематеріальних активів, отриманих в результаті інноваційної діяльності
42	Планування аудиту фінансової звітності, що містить інформацію про інвестиційну діяльність підприємства
43	Планування аудиту собівартості інноваційної продукції
44	Планування аудиту витрат підприємства на проектування та конструювання нового інноваційного виробу
45	Планування аудиту інноваційних витрат капітального характеру
46	Планування аудиту інноваційних витрат на освоєння нових видів продукції та технологій
47	Планування аудиту реалізації інноваційних програм і проектів
48	Планування аудиту інновацій, пов'язаних з операційною діяльністю
49	Планування аудиту поточних витрат, пов'язаних з випуском та збутом інноваційної продукції
50	Планування аудиту інноваційних витрат на створення нових видів основних засобів та нематеріальних активів

4.3. Стислі методичні вказівки до виконання контрольної роботи

При виконанні контрольної роботи з дисципліни «Облік і аудит інвестиційної та інноваційної діяльності» передбачається вирішення наступних завдань:

1. Відображення в обліку ситуацій, пов'язаних з інвестиційною та інноваційною діяльністю

Завдання 1.1. Відображення в обліку фінансових інвестицій в облігації, що придбані з дисконтом, які обліковуються за амортизованою собівартістю

Амортизована собівартість фінансової інвестиції – собівартість фінансової інвестиції з урахуванням часткового її списання внаслідок зменшення корисності, яка збільшена (зменшена) на суму накопиченої амортизації дисконту (премії). При цьому під дисконтом розуміється сума перевищення номінальної вартості погашення боргових цінних паперів над їх собівартістю (ціну придбання), яка визначається за формулою:

$$D = H - C, \quad (4.2)$$

де D – розмір дисконту, з яким придбано облігації, грн;

H – номінальна вартість облігацій, грн;

C – ціна придбання облігацій, грн.

Амортизація, тобто розподіл дисконту протягом періоду з дати придбання боргових цінних паперів до моменту їх погашення, здійснюється за методом ефективної ставки відсотка, який розраховується наступним чином:

$$Ed = (P + (D/T)) / ((C + H)/2) * 100, \quad (4.3)$$

де Ed – ефективна ставка відсотка щодо облігації, яка придбана з дисконтом, %;

P – річний дохід за фіксованою ставкою відсотка, грн;

T – загальна кількість років утримання інвестиції.

При цьому річний дохід за фіксованою ставкою визначається за формулою:

$$P = H * (\Phi / 100), \quad (4.4)$$

де Φ – фіксована ставка відсотка, %.

За методом амортизованої собівартості річна сума амортизації дисконту визначається за такою формулою:

$$A\partial = B\partial - P, \quad (4.5)$$

де $A\partial$ – сума амортизації дисконту, грн;

$B\partial$ – сума відсотків за ефективною ставкою щодо облігації, яка придбана з дисконтом, грн.

Сума відсотків за ефективною ставкою щодо облігації, яка придбана з дисконтом, розраховується наступним чином:

$$B\partial = B * (E\partial / 100), \quad (4.6)$$

де B – балансова вартість інвестиції на початок року, грн.

Розрахунок амортизації дисконту за інвестиціями в облігації пропонується здійснювати в таблиці 4.3.

Сума графи «Амортизована собівартість інвестиції» визначається додаванням амортизованої собівартості інвестиції на попередню дату та суми амортизації дисконту за звітний період. На 02.01.2016 вартість інвестиції дорівнює ціні придбання інвестиції, а на момент погашення, тобто 31.12.2019 – номінальній вартості облігації. При цьому сума амортизації дисконту за останній рік розраховується як різниця амортизованої собівартості на 31.12.2019 та амортизованої собівартості на 31.12.2018. Сума відсотків за ефективною ставкою на 31.12.2019 розраховується як сума амортизації дисконту за останній рік та річного доходу за фіксованою вартістю, розмір якого однаковий для всіх періодів.

На підставі проведених розрахунків необхідно скласти відповідну кореспонденцію рахунків щодо відображення в обліку інвестицій в облігації, придбані з дисконтом, з моменту їх придбання до моменту їх погашення.

Таблиця 4.3

Розрахунок амортизації дисконту за інвестиціями в облігації

Дата	Річний дохід за фіксованою ставкою, грн	Сума відсотків за ефективною ставкою щодо облігації, яка придбана з дисконтом, грн	Сума амортизації дисконту, грн	Амортизована собівартість інвестиції, грн
1	2	3	4=3-2	5
02.01.2016	X	X	X	
31.12.2016				
31.12.2017				
31.12.2018				
31.12.2019				
Усього				X

Завдання 1.2. Відображення в обліку фінансових інвестицій в облігації, що придбані з премією, які обліковуються за амортизованою собівартістю.

Під премією розуміється сума перевищення собівартості боргових цінних паперів (ціни придбання) над номінальною вартістю їх погашення, яка визначається за формулою:

$$P = C - H, \quad (4.7)$$

де P – розмір премії, з якою придбано облігації, грн.

Амортизація, тобто розподіл премії протягом періоду з дати придбання боргових цінних паперів до моменту їх погашення, здійснюється за методом ефективної ставки відсотка, який розраховується наступним чином:

$$En = (P - (D/T)) / ((C + H) / 2) * 100, \quad (4.8)$$

де En – ефективна ставка відсотка щодо облігації, яка придбана з премією, %.

За методом амортизованої собівартості річна сума амортизації премії визначається за такою формулою:

$$An = P - Bn, \quad (4.9)$$

де An – сума амортизації премії, грн;

Bn – сума відсотків за ефективною ставкою щодо облігації, яка придбана з премією, грн.

Сума відсотків за ефективною ставкою щодо облігації, яка придбана з премією, розраховується наступним чином:

$$Bn = B * (En / 100). \quad (4.10)$$

Розрахунок амортизації премії за інвестиціями в облігації пропонується здійснювати в таблиці 4.4.

Таблиця 4.4

Розрахунок амортизації премії за інвестиціями в облігації

Дата	Річний дохід за фіксованою ставкою, грн	Сума відсотків за ефективною ставкою щодо облігації, яка придбана з премією, грн	Сума амортизації премії, грн	Амортизована собівартість інвестиції, грн
1	2	3	4=2-3	5
02.01.2016	X	X	X	
31.12.2016				
31.12.2017				
31.12.2018				
Усього				X

Сума графі «Амортизована собівартість інвестиції» визначається як різниця амортизованої собівартості інвестиції на попередню дату та суми амортизації премії за звітний період. На 02.01.2016 вартість інвестиції дорівнює ціні придбання інвестиції, а на момент погашення, тобто 31.12.2018 – номінальній вартості облігації. При цьому сума амортизації дисконту за останній рік розраховується як різниця амортизованої собівартості на 31.12.2017 та амортизованої собівартості на 31.12.2018. Сума відсотків за ефективною ставкою на 31.12.2018 розраховується як різниця річного доходу за фіксованою вартістю, розмір якого однаковий для всіх періодів, та амортизації премії за останній рік.

На підставі проведених розрахунків необхідно скласти відповідну кореспонденцію рахунків щодо відображення в обліку інвестицій в облігації, придбані з премією, з моменту їх придбання до моменту їх погашення.

Завдання 1.3. Відображення в обліку фінансових інвестицій за методом участі в капіталі

Для того, щоб визначити, яка з двох інвестицій буде обліковуватися за методом участі у капіталі, необхідно розрахувати частку інвестора (підприємства А) в статутному капіталі цих підприємств. Приклад розрахунку наведено в таблиці 4.5.

Таблиця 4.5

Розрахунок частки інвестора в статутному капіталі об'єктів інвестування

Показники	Підприємство Б	Підприємство В
На дату створення		
Статутний капітал об'єктів інвестування, грн	6000	1500
Вартість фінансових інвестицій інвестора в об'єкті інвестування, грн	900	600
Частка інвестора у статутному капіталі об'єктів інвестування, %	15,00	40,00

Підприємство В – це асоційоване підприємство щодо підприємства А, оскільки частка участі інвестора вища 25%, але менша 50%. Для обліку таких

інвестицій використовується метод участі в капіталі. Операції щодо придбання та утримання інвестицій саме в це підприємство необхідно відобразити в обліку підприємства А, тобто скласти відповідну кореспонденцію рахунків. Однак спочатку необхідно зробити розрахунок зміни вартісного вираження частки інвестора в капіталі об'єкту інвестування за методом участі у капіталі за звітний період за умови, що від дати створення інвестованого підприємства до дати балансу пройшов один звітний період, який став для підприємства прибутковим. Розрахунок зміни вартісного вираження частки інвестора в капіталі об'єкту інвестування за методом участі у капіталі за звітний період пропонується робити в таблиці 4.6.

Таблиця 4.6

Розрахунок зміни вартісного вираження частки інвестора в капіталі об'єкту інвестування за методом участі у капіталі за звітний період

Показники	Підприємство В
На дату створення	
Статутний капітал об'єктів інвестування, тис. грн	1500,00
Вартість фінансових інвестицій інвестора в об'єкті інвестування, тис. грн	600,00
Частка інвестора у статутному капіталі об'єктів інвестування, %	40,00
На дату балансу	
Чистий прибуток, що отримав об'єкт інвестування у звітному році (15% статутного капіталу), тис. грн	225,00
Сума відрахувань від чистого прибутку до резервного капіталу (5% чистого прибутку), тис. грн	11,25
Дивіденди, оголошені об'єктами інвестування за звітний період (30% чистого прибутку), тис. грн	67,50
Величина власного капіталу об'єктів інвестування після розподілу чистого прибутку, тис. грн	1657,50
Вартість фінансових інвестицій інвестора в об'єкті інвестування, тис. грн	663,00
Частка інвестора в капіталі об'єктів інвестування, %	44,20

Далі необхідно відобразити в обліку підприємства А всі господарські операції, пов'язані з придбанням частки у статутному капіталі асоційованого підприємства та збільшення балансової вартості інвестиції в сумі інших змін у власному капіталі асоційованого підприємства.

2. Планування аудиторської перевірки відповідного елементу обліку інвестиційної та інноваційної діяльності

Кожен студент отримує індивідуальне завдання для складання плану та програми аудиту певного елемента обліку інвестиційної та інноваційної діяльності згідно з варіантом.

На підставі аналізу стандартів аудиту та літературних джерел визначаються основні етапи аудиторської перевірки визначеного елемента обліку інвестиційної та інноваційної діяльності та складається план проведення аудиту. В ньому слід передбачити етапи проведення перевірки, визначити терміни їх здійснення та осіб, відповідальних за їх проведення, визначити дату надання письмової інформації про результати аудиту і аудиторського висновку.

Приклад складання плану аудиторської перевірки певного елемента обліку інвестиційної та інноваційної діяльності наведено в таблиці 4.7.

Таблиця 4.7

План аудиторської перевірки основних засобів

Етапи аудиторської перевірки	Термін виконання	Виконавці	Примітки
1 Аудит наявності і схоронності основних засобів	01.01.16 – 15.01.16	Іванов І.І. Петров І.М.	
2 Аудит руху основних засобів	16.01.16- 30.01.16	Іванов І.І. Петров І.М.	
3 Аудит правильності нарахування зносу основних засобів	01.02.16- 15.02.16	Іванов І.І. Петров І.М.	
4 Перевірка правильності оподаткування основних засобів	16.02.16 - 28.02.16	Іванов І.І. Петров І.М.	
5 Узагальнення результатів аудиторської перевірки та формування аудиторського висновку	01.03.16- 07.03.16	Іванов І.І. Петров І.М.	

Зазначені в плані етапи аудиторської перевірки набувають подальшої конкретизації в програмі аудиту. Обсяг цього документа залежить від обсягів і складності аудиторської перевірки визначеного елемента обліку інвестиційної та інноваційної діяльності. В аудиторській програмі наводиться деталізація етапів аудиторської перевірки, наведених в плані, шляхом їх поділу на основні аудиторські процедури з визначенням термінів їх проведення, відповідальних осіб, котрі їх здійснюватимуть. У програмі аудиту можуть також вказуватися первинні документи та облікові реєстри, які необхідно перевірити на кожному із визначених етапів та при виконанні кожної з аудиторських процедур. Приклад складання програми аудиторської перевірки певного елемента обліку інвестиційної та інноваційної діяльності наведено в таблиці 4.8.

Таблиця 4.8

Програма аудиторської перевірки основних засобів

Перелік етапів та аудиторських процедур	Термін виконання	Виконавці	Документи, що перевіряються при виконанні аудиторських процедур
1	2	3	4
1 Аудит наявності і схоронності основних засобів	01.01.16 – 15.01.16	Іванов І.І. Петров І.М.	
1.1 Перевірка створення комісії з приймання основних засобів	01.01.16-03.01.16	Іванов І. І	Накази, розпорядження
1.2 Перевірка оформлення договорів купівлі-продажу основних засобів	01.01.16-03.01.16	Петров І.М.	Договори, угоди
1.3 Перевірка оформлення протоколів договірної ціни	04.01.16-06.01.16	Іванов І. І.	Протоколи, угоди, накази
1.4 Перевірка правильності відображення первісної вартості в актах приймання-передачі основних засобів	04.01.16-06.01.16	Петров І.М.	Акти приймання-передачі, інвентарні картки, журнали
.....

Продовження таблиці 4.8

1	2	3	4
2 Аудит руху основних засобів	16.01.16- 30.01.16	Іванов І.І. Петров І.М.	
2.1 Перевірка правильності відображення в бухгалтерському обліку внесків у статутний капітал	16.01.16- 23.01.16	Іванов І.І.	Накази, акти приймання, реєстри обліку
2.2 Перевірка правильності оцінки внесених у статутний капітал основних засобів	16.01.16- 23.01.16	Петров І.М.	Методики оцінки, протоколи зборів засновників
.....
3 Аудит правильності нарахування зносу	01.02.16- 15.02.16	Іванов І.І. Петров І.М.	
3.1 Перевірка правильності щомісячного нарахування зносу основних засобів	01.02.16- 05.02.16	Іванов І.І.	Довідки, реєстри бухгалтерського обліку, баланс
3.2 Перевірка об'єктів основних засобів, щодо яких не нараховується амортизація	01.02.16- 05.02.16	Петров І.М.	Довідки, розрахунки, реєстри обліку
.....
4 Перевірка правильності оподаткування основних засобів	16.02.16- 28.02.16	Іванов І.І. Петров І.М.	
4.1 Перевірка оподаткування операцій із безоплатної передачі об'єктів основних засобів	16.02.16- 18.02.16	Іванов І.І. Петров І.М.	Податкові накладні
4.3 Перевірка оподаткування операцій із ліквідації об'єктів основних засобів	19.02.16- 21.02.16	Іванов І.І. Петров І.М.	Податкові накладні
.....
5 Узагальнення результатів аудиторської перевірки та формування аудиторського висновку	01.03.16- 07.03.16	Іванов І.І. Петров І.М.	

Продовження таблиці 4.8

1	2	3	4
5.1 Перевірка відображення в звітності всіх операцій з обліку основних засобів	01.03.16- 03.03.16	Іванов І.І.	Реєстри обліку основних засобів, форми звітності
.....

Наведені форми плану та програми аудиторської перевірки є рекомендованими та можуть змінюватися у відповідності до нюансів перевірки певного елемента обліку інвестиційної та інноваційної діяльності.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	4
2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	5
3. РОБОЧА ПРОГРАМА І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ТЕМАХ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4. ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	17